

Scholekster *Haematopus ostralegus* slachtoffer van de rokende mens *Homo sapiens fumans*

Op 29 september 1991 werd door Koos Zegers (IBN Texel) in de polder Het Horntje (Texel) een Scholekster gevonden die, kennelijk door een auto aangereden, vers dood naast de weg lag. Het betrof een sterk vermagerde, tweede kalenderjaar vogel met een gewicht van 345 gram. Het bijzondere van de vondst was dat er een plastic mondstuk van een cigarillo om de snavelpunt was geschoven waardoor de vogel zeker enkele dagen niet heeft kunnen eten en een dreigende hongerdood zeer nabij was. Het voorval reconstruerend lijkt het aannemelijk te veronderstellen dat de Scholekster het mondstuk voor een schelpdier heeft aangezien en in de opening is gaan "stabben", in een verwoede poging de sluitpier van het mondstuk door te prikken. Daarbij is het voorwerp om de snavelpunt geschoven en bleek verwijderen niet meer mogelijk.

Voor zover mij bekend is dit de eerste maal dat een Scholekster met een dergelijk produkt van onze consumptiemaatschappij is aangetroffen. Wel worden zo nu en dan op vuilnisbelten foeragerende meeuwen waargenomen met allerlei soorten plastic om de nek of om de poten (Taapken 1984). Ook raken zeevogels in toenemende mate verward in vislijnen (Camphuysen 1990). Zeevogels blijken bovendien steeds vaker plastic voorwerpen in te slikken die ten onrechte voor voedsel worden aangezien. Opname van een aantal brokjes kan leiden

tot verstopping van het maag-darmkanaal, waarna uiteindelijk de hongerdood volgt (van Franeker 1984). Scholeksters zijn tot dusver min of meer gevrijwaard gebleven van dit soort onheil, hoewel plaatselijk verstriking van schapewol om poten of tenen problemen kan geven. Dit kan pootletsel tot gevolg hebben maar in de meeste gevallen is dat niet fataal voor de betrokken vogel. Ook worden sporadisch Scholeksters gevonden met een om de snavel geklemde mossel (Hulscher 1988). Een dergelijk voorval kan in feite als een natuurlijke doodsoorzaak worden beschouwd. De hier beschreven vondst geeft aan dat de Scholekster een nieuw tijdperk is binnen gegaan.

Summary *Oystercatcher Haematopus ostralegus victim of smoking human.*

A lean (345 g) second calendar year Oystercatcher was found on the island of Texel on 29 September 1991. The bird had a plastic mouthpiece of a small cigar around the tip of the bill. If it had not been a traffic victim, the bird would undoubtedly have died from starvation. This is still another instance of bird mortality caused by products of our affluent society.

Literatuur

- CAMPHUYSEN C. J. 1990. Verstrikingen van zeevogels in plastics: een probleem van toenemende omvang? *Sula* 4(1): 12-18.
VAN FRANEKER J. A. 1984. Zeevogels sterven aan plastic. *Natuur en Milieu* 84(1): 12-17.
HULSCHER J. B. 1988. Mossel doodt Scholekster *Haematopus ostralegus*. *Limosa* 67: 42-45.

Het slachtoffer. *The victim.*

TAAPKEN J. 1984. Zeevogels sterven aan plastic. Vogel-
jaar 32: 35-37.

Cor J. Smit, IBN-DLO, Postbus 167, 1790 AD
Den Burg

Zilvermeeuw *Larus argentatus* voert één jaar oud jong op broedplaats

Op het dak van de zogenaamde IJbunker op het
industrieterrein van IJmuiden bevindt zich al vele
jaren een gemengde broedkolonie van Zilvermeeu-
wen en Kleine Mantelmeeuwen *L. fuscus* (Vegelin
1989). Op 10 juni 1991, toen ik de kolonie afzocht
op meeuwen met kleurringen, werd mijn aandacht
getrokken door een één jaar oude Zilvermeeuw die
op de rand van het dak stond. Gewoonlijk worden
jonge meeuwen namelijk meteen uit de kolonie
verjaagd. Enkele momenten later stond de vogel te
bedelen bij een adult vrouwtje dat drie ongeveer
één week oude jongen had. Nadat het jong enige
tijd hevig had gebedeld, werd het gevoerd door het
wijfje. Later werden ook de kleine jongen gevoerd.
Dit alles gebeurde onder het toeziend oog van het
mannetje.

Het is reeds lang bekend dat één jaar oude vogels
soms naar hun geboorteplaats terugkeren, en ook
dat deze zeer incidenteel op die leeftijd nog worden
gevoerd (overzicht Glutz von Blotzheim & Bauer

1982, Cramp 1983). Dat onvolwassen vogels die op
de nestplaats terugkomen, daar worden gevoerd, is
echter zeer opmerkelijk, omdat de oudervogels de
aanwezigheid van die jongen in hun territorium
volgens Drost (1951) niet dulden. Voor zover ik
kan nagaan, is het fenomeen dan ook niet eerder
vermeld.

Summary *Female Herring Gull Larus argentatus feeds
one year old juvenile bird at breeding territory.*

On 10 June 1991, in the IJmuiden (NH) roof-nesting
Herring Gull and Lesser Black-backed Gull *L. fuscus*
colony, a female Herring Gull with three one week old
chicks was observed feeding an intensely begging one
year old juvenile. During the feeding bout the male was
present nearby.

Literatuur

CRAMP S. (ed.) 1983. The birds of the Western Palearctic,
3. Oxford University Press, Oxford.

DROST R. 1951. Beobachtungen an einer kleinen Silber-
möwen-Population in Jahreslauf. Vogelwarte 16:
44-48.

GLUTZ VON BLOTZHEIM U. N. & BAUER K. M. 1982.
Handbuch der Vögel Mitteleuropas, 8/1. Akademi-
sche Verlagsgesellschaft, Wiesbaden.

VEGELIN J. C. G. 1989. Zilvermeeuwen *Larus argentatus*
en Kleine Mantelmeeuwen *L. fuscus* als broedvogel
op daken in IJmuiden. Limosa 62: 154-155.

F. Cottaar, Marsstraat 1, 2024 GA Haarlem